

***ضوابط و معیارهای زیستی مدیریت فنی پرورش ماهی در قفس های دریایی**

منصور شریفیان

چکیده

بدون شک دنیای امروز با سه چالش عمده کمبود آب شیرین، کمبود مواد غذایی و تخریب محیط زیست مواجه استبحران تغییر اقلیم و کاهش میزان آب، جدی‌ترین تهدید برای توسعه صنعت شیلات در شرایط کنونی محسوب می‌شود. لهدذا جهت برون رفت از این بحران تغییر رویکرد استفاده از آب شیرین به سمت آبی‌پروری ساحلی و فعالیت‌های پرورش ماهی در قفس الزام آور است. مهمترین مسئله در مزارع پرورش ماهی در قفس تأمین به موقع بچه ماهی با وزن مناسب است، زیرا در کشورمان دوره پرورش ماهی در قفس دارای محدودیت زمانی است. با توجه به دمای آب، پرورش دهندگان ماهی در قفس ۸-۴ ماه فرصت دارند تا ماهیان خود را به وزن بازاری برسانند. بنابراین، تأمین بهنگام بچه ماهی در وزن و اندازه مناسب منجر به سوددهی مزارع پرورش ماهی در قفس خواهد شد. لازم است بچه ماهی مورد نظر از مراکز تکثیر نزدیک و معتبر تأمین شوند و دارای گواهی نامه سلامت باشند. در این راستای موارد مشروحه ذیل به عنوان الزامات اولیه پرورش ماهی در قفس مدنظر می‌باشد.

● انجام عملیات آماده‌سازی قفس قبل از ذخیره‌سازی ماهی شامل تمیزکردن تورها از مواد زائد و فاضلاب‌ها به روش اسپری کردن و غوطه‌ورسازی در مواد ضد عفونی کننده و عملیات خشک کردن تورها در معرض آفتاب و در مکان‌های تمیز، استفاده از مواد شیمیایی ضد جلبک حاوی فلزات سنگین توصیه نمی‌گردد. حداکثر مجاز مس در آب ۰/۱ در هزار می‌باشد.

● دسترسی به کیفیت خوب و ممتاز لارو و بچه ماهی عاری از بیماری، جهت شروع عملیات پرورش و ذخیره‌سازی قفس‌های دریایی ضروری است، بطوریکه مراکز تکثیر و تأمین بچه ماهی دارای گواهی باشند. همچنین گواهی بهداشتی معتبر از مراکز محلی آبی‌پروری برای این مزارع ضروری است.

● مدیریت پایش بهداشت و بیماری‌های ماهیان پرورشی (توسط دامپزشکان) انجام پذیرد. انجام عملیات مدیریت بهداشتی به منظور پایش منظم، کنترل رشد و سلامتی ماهیان در قفس، دستکاری مناسب و درمان بیماری‌های ماهیان پرورشی، عدم استفاده از وسایل و ابزار مشترک برای قفس‌های دریایی به منظور جلوگیری از انتقال عامل بیماری در میان قفس‌های ماهی در دریا در راستای رعایت اصول ایمنی زیستی (Biosecurity) الزام آور می‌باشد.

● تعداد دفعات غذادهی می‌بایستی بدون کم کاست برای دست یابی به سرعت رشد مناسب در برنامه پرورش (از طریق بارج های مرکز پرورش) لحاظ گردد.

● پیگیری عملیات اجرایی تقویم تولید پرورش ماهی در قفس متناسب با نوع گونه و شرایط اقلیمی توسط مدیریت مزرعه انجام شود.

● عملیات جداسازی و رقم‌بندی ماهیان پرورشی درون قفس‌های دریایی به منظور پیشگیری از پدیده همجنس‌خواری (cannibalism) و رشد کند ماهیان پرورشی انجام شود. اندازه ماهی جهت رقم بندی وابسته به نوع گونه ماهی متفاوت است.

● استقرار قفس‌های پرورش ماهی در مناطق حفاظت شده طبیعی (Sheltered Site) ساحلی به منظور جلوگیری از پدیده فرار ماهیان از قفس در حین دوره پرورش الزامی است.

کلمات کلیدی: آبی‌پروری ساحلی، مدیریت پرورش، قفس، ماهی